

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY BOGATYNIA NA ROK 2008

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (z późniejszymi zmianami), art. 4.1. stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. Zgodnie z art. 4.2. realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2008 jest kontynuacją realizacji ogólnego programu sektorowego uchwalonego przez Radę Gminy i Miasta Bogatynia w dniu 5.10.1993 roku (Uchwała Nr 310/93), a oparty jest na założeniach narodowego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opracowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wytyczając zadania dla administracji państwowej formułuje on ogólne cele i strategie, które powinny stanowić ramy działania administracji rządowej, centralnej i wojewódzkiej oraz samorządów terytorialnych.

Za realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych odpowiada pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych realizowany jest przez Urząd Miasta i Gminy. Kontrolę merytoryczną nad programem sprawuje pełnomocnik Burmistrza d.s. rozwiązywania problemów alkoholowych.

I. Diagnoza stanu problemów alkoholowych na terenie gminy Bogatynia

Gmina Bogatynia liczy 25.310 osób, z których ok. 3/4 zamieszkuje w mieście, reszta zaś to mieszkańcy 14 wsi.

Struktura zatrudnienia opiera się na dwóch dużych zakładach pracy: Kopalni Węgla Brunatnego „Turów” oraz Elektrowni „Turów”.

❖ Dostępność napojów alkoholowych

Ogółem na terenie miasta i gminy funkcjonuje **106** punktów sprzedaży alkoholu, w tym:

- gastronomia - 32 punkty
- sklepy - 74 punktów

Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na **239** mieszkańców.

SZACUNKOWA SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W NASZEJ GMINIE

Zgodnie z przelicznikiem standardowym opracowanym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skala problemów alkoholowych w naszej gminie przedstawia się następująco:

- **Liczba osób uzależnionych od alkoholu:**
500-750
- **Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo):**
1.000-1.250
- **Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików:**
1.000-1.250
- **Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu:**
1.250-1.750
- **Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli):**
1.330-1.680

II. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych

❖ Zespół terapeutyczny Ośrodka Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą korzystać z działań informacyjno - konsultacyjnych oraz z konsultacji psychologicznych, mają także możliwość uczestniczenia w grupach edukacyjno - wspierających, treningach umiejętności służących trzeźwieniu (oddzielnie dla alkoholików, dla dorosłych członków ich rodzin). Osoby uzależnione uczestniczą w zajęciach dwa razy w tygodniu przez okres 6-9 miesięcy. Osoby współuzależnione uczestniczą w zajęciach 1 raz w tygodniu przez okres ok. 12 miesięcy. Klienci Ośrodka mogą dodatkowo uczestniczyć w grupach wsparcia (2 razy w tygodniu – przez długi, nawet wieloletni okres)

W Ośrodku Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie zatrudnionych jest na umowę - zlecenie 4 osoby w charakterze specjalistów i instruktorów terapii odwykowej. Mają oni wykształcenie kierunkowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz zaleceniami Rady d.s. Potwierdzania Kwalifikacji Zawodowych dla Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia.

❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Osoby wyrządzające swym pićm poważne szkody społeczne i nie chcące poddać się dobrowolnie leczeniu odwykowemu mogą być skierowane do

gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w celu uruchomienia procedury sądowego zobowiązania do leczenia.

Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynosi 4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w danym kwartale. Przysługuje ono za uczestnictwo w posiedzeniu komisji lub jej zespołów raz w miesiącu, niezależnie od ilości odbytych posiedzeń.

❖ **Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu Szpitala w Sieniawce**

Dysponujący 30 miejscami (w tym kobiecymi) oddział odwykowy realizuje intensywny program terapeutyczny leczenia odwykowego. Zajęcia odbywają się w godz. 8.00 – 21.00, prowadzone są przez specjalistów oraz instruktorów terapii uzależnień. Program leczniczy charakteryzuje się coraz większą skutecznością, czego dowodem są cykliczne spotkania byłych pacjentów utrzymujących trwałą abstynencję gromadzące coraz szersze rzesze uczestników.

Personel oddziału posiada wykształcenie kierunkowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz zaleceniami Rady d.s. Potwierdzania Kwalifikacji zawodowych dla Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia.

❖ **Punkt Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

W Ośrodku Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie odbywają się dyżury interwencyjno - wspierające dla ofiar przemocy domowej. Punkt Interwencji Kryzysowej współpracuje z Komisariatem Policji i Ośrodkiem Pomocy Społecznej m.in. w zakresie tzw. Niebieskich Kart, czyli specjalnej procedury prawnej dla tego typu wykroczeń i przestępstw. Jest on członkiem Ogólnopolskiego Porozumienia Osób i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie (Niebieska Linia). Punkt Interwencji Kryzysowej odgrywa dużą rolę w koordynacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie gminy.

Dyżury w punkcie pełnią dwie osoby po przeszkoleniach specjalistycznych.

❖ **Profilaktyka**

Działania profilaktyczne w szkołach realizowane są przez zatrudnionych tam pedagogów i wychowawców. Przedstawiciele każdej ze szkół mają ukończone szkolenie w zakresie metod psychokorekcyjnych przygotowujących ich do samodzielnej pracy z młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień.

W działaniach profilaktycznych uczestniczą także pracownicy Ośrodka Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie oraz osoby, którym gmina zleca wykonanie programów.

Celem programów profilaktycznych realizowanych w bogatyńskich szkołach jest dostarczenie podstawowych wiadomości o środkach uzależniających i uzależnieniach oraz nauka umiejętności ułatwiających życie bez alkoholu.

W naszej gminie realizowany jest także zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży połączony z oddziaływaniami profilaktycznymi.

III. Podstawowe rodzaje problemów alkoholowych

1. Szkody występujące u osób pijących alkohol:

- samoniszczenie alkoholików,
- szkodliwe picie osób nieuzależnionych,
- picie dzieci i młodzieży.

2. Szkody u tych, którzy żyją w rodzinach alkoholowych:

- dorośli współżyjący z alkoholikami,
- dzieci alkoholików,
- dorosłe dzieci alkoholików.

3. Dezorganizacja środowiska pracy:

- absencja i wypadki,
- obniżenie wydajności pracy.

4. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe:

- przemoc w rodzinach alkoholowych,
- prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości.

5. Łamanie prawa przez rynek alkoholowy.

IV. Cele programu

1/ Zmniejszenie na terenie miasta i gminy nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.

2/ Zmniejszenie na terenie miasta i gminy ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzenia życia rodzinnego.

3/ Zmniejszenie ilości spożywanego na terenie miasta i gminy alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

4/ Poszerzenie na terenie miasta i gminy zasobów służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5/ Stymulowanie na terenie miasta i gminy podaży napojów alkoholowych.

V. Założenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w roku 2008

1/ Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Działania edukacyjno-wspierające i konsultacyjno-informacyjne w Ośrodku Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Bogatyni mają charakter indywidualny i grupowy. Za każdy segment oddziaływań odpowiada konkretny terapeuta lub konsultant.

Zajęcia grupowe edukacyjno-wspierające:

Rodzaj zajęć	Termin
Prowadzenie grupy edukacyjno-wspierającej dla osób uzależnionych	1 raz w tygodniu - cały rok
Prowadzenie treningu umiejętności służących trzeźwieniu dla uzależnionych	1 raz w tygodniu - cały rok
Prowadzenie grupy edukacyjno-wspierającej dla rodzin osób uzależnionych (dla współuzależnionych)	1 raz w tygodniu - cały rok
Rozszerzony program edukacyjno-informacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin - klientów Ośrodka	cały rok

Oddziaływania indywidualne:

Rodzaj zajęć	Termin
Działalność informacyjna, pierwszy kontakt z pacjentem, działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	Codziennie Cały rok
Indywidualne konsultacje psychologiczne	1 raz w tygodniu – cały rok

Inne działania:

Rodzaj zajęć	Termin
Prace remontowo-porządkowe oraz obsługa techniczna pomieszczeń wykorzystywanych do realizacji programu gminnego	Cały rok

2/ Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Rodzaj zajęć	Termin
Dyżury w Punkcie Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	2 razy w tygodniu - cały rok
Spotkania pracownic Punktu Interwencji Kryzysowej z rodzicami, nauczycielami i uczniami zainteresowanych szkół.	wg zapotrzebowania.
Koordinacja gminnych działań związanych ze współpracą różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Cały rok

3/ Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Profilaktyka szkolna:

Rodzaj zajęć	Termin
Dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego (kolonie) połączonego z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży z grupy zwiększonego ryzyka.	luty, lipiec, sierpień
Organizacja programów profilaktycznych o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla uczniów, nauczycieli i rodziców	cały rok
Dostarczanie informacji dla szkół o nowych propozycjach programów profilaktycznych	cały rok
Zapewnienie oddziaływań profilaktycznych w świetlicy środowiskowo-wychowawczej	cały rok (z wyjątkiem wakacji)

Inne działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym:

Rodzaj zajęć	Termin
Dystrybucja wyników badań monitoringowych mających na celu zdiagnozowanie skali problemów alkoholowych, narkomańskich i przemocowych w naszej gminie a także badanie efektów prowadzonych działań – przygotowanie raportów diagnostycznych	cały rok
Dystrybucja informatorów dotyczących działalności Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w miejscach publicznych.	cały rok
Kontynuacja współpracy z prasą lokalną i branżową oraz innymi środkami masowego przekazu w zakresie nagłaśniania realizacji programu gminnego	cały rok
Objęcie dodatkowymi szkoleniami specjalistycznymi członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i grup zawodowych uczestniczących w działaniach związanych z realizacją gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (zgodnie z zapotrzebowaniem).	cały rok

4/ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Rodzaj zajęć	Termin
Współpraca z Oddziałem Odwykowym Szpitala w Sieniawce.	cały rok
Ścisłe współdziałanie Ośrodka Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie, a w szczególności Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie z Komisariatem Policji i Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i innymi instytucjami w ramach działań związanych z tzw. „Niebieską Kartą”.	cały rok
Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi z Polski, Niemiec i Czech w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	cały rok
Udostępnianie grupom wsparcia pomieszczeń Ośrodka Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie	cały rok

5/ Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rodzaj zajęć	Termin
Zbieranie informacji o punktach sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym oraz pod zastaw i na kredyt i występowanie o cofanie zezwoleń na sprzedaż w przypadku naruszenia przepisów lub stwierdzenia nieprawidłowości sprzedaży.	cały rok

VI. Gromadzenie środków finansowych na realizację gminnego programu

Środki na realizację programu gminnego mogą pochodzić z następujących źródeł:

1. Środki z budżetu gminnego przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. Środki dodatkowe pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te powinny odpowiadać łącznej wysokości opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych do kasy gminy przez właścicieli wszystkich punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych działających na terenie gminy.

Opłata za zezwolenie stanowi dochód gminy objęty budżetem, związany z realizacją zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.